

Zangozako ikastola DBH4

DROGEN ERAGINA GURE GORPUTZEAN

Zangozako-ikastola

DBH 4

Oihane, Ainhoa, Lidia, Eneko eta Mikel gara.

Inspirazio-fasea eta gaiaren hautaketa:

- Lanaren izena (behin behinekoa): *DEpaper*
- Lanaren deskribapena: Drogaren eraginei buruz hitz egiten ari gara lan honetan eta ikertu nahi dugu, zer den droga ze motak daude, nondik etortzen den...
- Lanaren eremua (desplegabletik bat aukeratu)
- Proiektu mota (desplegabletik bat aukeratu)
- GIH: (desplegabletik bat aukeratu)

AURKIBIDEA

	<u>Orrialdeak</u>
1.Marko teorikoa	8
1.1. Kontzeptu nagusiak	8
1.2. Droga motak	8
1.3. Sistema endokanabinoidea	9
2.Ikerketaren hurratsak	9
3.Metodologia	10
3.1.Metodo kontzeptua	10
4.Formularioen maitzak.....	15
Ondorioak	15

1. **Gaia aukeratu:** Drogen eragina pertsonengan

1.1. Galderak eta helburuak planteatu:

Zer eragina dute drogak gure gorputzean?

Zer dakigu gazteek drogei buruz?

Bentajaren bat ditu drogak?

Zer da droga bat?

Daukazu drogak gorputzean?

Aipatu drogaren bat

DROGEN ERAGINA PERTSONENGAN

AURKEZPENA

Gu Zangoza Ikastolako 4. DBH-ko ikasleak gara, eta Elhuyar fundazioaren proiektu batean parte hartzen ari gara Zientzia Azoka izenekoa. Informatikako ikasgaiari aritzen gara proiektua egiten.

SARRERA

1. MARKO TEORIKOA / INGURAKETA TEORIKOA

1.1. Kontzeptu nagusiak

Gaixotasun batzuen diagnosis egiteko, sendatzeko, edo gaitzari aurrea hartzeko, medikuntzan erabiltzen den gai kimikoa da, *sendagarri* ere deitua. Elikagai batzuek dituzten droga sendagarrien lehenengo aipamenak gizadiaren historia bezain aspaldikoak dira.

1.1.1. Droga suspergarriak: nerbio-sistema suspertzen dute hainbat sentazio sorraraziz, hala nola euforia, erne egotea... eta beste batzuk murrizten ditu, esaterako, nekea eta gosea. Droga horietako batzuk dira honakoak: kokaina, anfetaminak, nikotina, kafeina eta teina.

1.1.2. Droga aluzinagarriak: errealtatearen pertzepzioa eraldatzen dute,

1.1.3. Nikotina (Ainhoa): **Nikotina** tabako landarearen hostoetan kontzentrazio altuan kontzientzia-egoera asaldatuz. Horien artetik aipatzekoak dira LSD, kanabisa, arnasaz hartzekoak (kolak eta lekedak) eta droga sintetikoak

dagoen alkaloidea ($C_{10}H_{14}N_2$) da. Nikotina 1560. urtean tabakoa Frantzian sartu zuen Jean Nicoten abizenetik dator. Tabako gordin eta onduan %1etik %8rako proportzioan dago. Berez olio itxura duen isurkari koloregabea da, eta kolore arrea hartzen du airetan jartzean. Oso pozoitzailea da, nahikoak baitira miligramo gutxi batzuk larriki pozoitzeko, eta horrexegatik hainbat insektizidetan eta niatzina eskuratzeko erabiltzen da. Horrez gain, kontzentrazio baxuan estimulatzaile bat da eta tabakoan mendekotasuna sortzen duen eragile nagusietako bat da. Zigarroen keetan doazen gai solidoen % 6 ingurua nikotinaz edo nikotina duten gaiez osatuta dago. Lehen aldiz zigarroa erretzen duten pertsonengan goralbarria eta zorabioa sor dezake. Hala ere, pozoitze larria galarazten duten tolerantzia prozesuak sortzen ditu organismoan.

1.2. Farmako motak:

1.2.1. Droga depresoreak: nerbio-sistema nagusia deprimitzen dute, hau da, horien eragina lasaitzea da, sentazio atseginak sorraraziz. Droga horietako batzuk dira hauek: barbiturikoak, opiazeoak, (morfina, heroina eta metadona) eta alkohola.

Droga

Droga —esanahi zabalenean hartuta— gaixotasun batzuen **diagnosia** egiteko, sendatzeko, edo gaitzari aurrea hartzeko, **medikuntzan** erabiltzen den gai kimikoa da, **sendagarri** ere deitua. **Elikagai** batzuek dituzten droga sendagarrien lehenengo aipamenak **gizadiaren** historia bezain aspaldikoak dira.

Dena dela, XX. mende arte, aipatutako droga horietako gutxi batzuk baizik ez dira izan benetan sendagarri. Eta apur horiek landare gai batzuek gaixotasun jakin batzuk arintzeko edo sendatzeko ahalmena zutelako «aurkikuntzan» oinarritu ziren. 1776an, adibidez, ingeles botaniko eta sendagile **William Withering** ohartu zen baseritar batek egin ohi zuen belar urak bihotzaren taupada indartu eta **hidropesia** sendatzen zuela.

Drogen aurkikuntzaren bidez hainbat **txerto** eta sendagarri sortu baziren ere, XX. mendean eritasun asko sendatzeko eta gaitzei aurrea hartzeko bidea zabaldu zuen metodo berri bat jarri zen indarrean: drogak asmatzea. Droga baliagarriak asmatzeko, baina, hobeto eta sakonago ezagutu behar zen **gorputzak** nola funtzionatzen zuen, gaitzak zergatik gertatzen ziren, eta gai jakin batzuek zergatik eta nola eragiten zuten. Hori da, hain zuzen, **farmakologiak** aztertzen duen medikuntzaren alorra.

Eragina [aldatu | aldatu iturburu kodea]

Honako faktore hauek baldintzatzen dute droga baten eragina:

- Dosifikazioa.
- Beste drogekin edo janariarekin nola nahasita datorren.
- Sarbidea (irensketa, arnasketa, ziztada edo xiringada, irenste).
- Subjektuaren egoera pertsonala edota inguruabarrak.
- Droga bati buruz hartzaileak izan ditzakeen usteak (**plazebo** eragina).

1.3. Sistema endokanabinoidea

2. IKERKETAREN URRATSAK:

Ikerketa egoki bideratzeko, beharrezkoa ikusi da iker gaia bera testuinguratzeko lana hartzea.

Inkesta bat egitea: galdetegia profesional tzat eta ikasleentzat.

Profesionalak eta erakundeak:

Erakundea Institución	Helbidea	Kontaktua
Proyecto hombre	Avda. Zaragoza 23, Edif. Paúles 31005 Pamplona T. 948 291 865 F. 948 291 740 Gmail: info@proyectohombrenavarra.org	

	http://www.proyctohombrenavarra.org/es/colaboradores-voluntariado/index.php	
Hegoak	http://www.hegoak.org/	hegoakdrogas@gmail.com
Askagintza	Agustindarren Plaza, 6 - 1º. 20120, Hernani (Gipuzkoa). http://egk.eus/eu/nor-gara/el-karteak/askagintza-2/	
Osasunbidea	https://gobiernoabierto.navarra.es/eu/participacion/procesos/iii-plan-prevencion-drogas-adicciones	
INSP Insituto Navarro De Salud Publica	https://www.insp.mx/ spm@insp.mx (argitalpenak)	

3. METODOLOGIA

3.1. METODO KONTZEPTUA

Atal honetan gu erabiliko dugun metodologia apaituko dugu. Metodologiaren definizioarekin hasiko gara: metodologia diziplina bat arautu edo helburu zehatz baterako burutu beharreko prozesuko urrats eta jarduera sistematikoen multzoa, metodoa alegia, nola definitzen diren aztertzen duen arloa da. Adibidez, metodologia edo metodo zientifikoa aipatzen da, zientzia egiteko ikerketan bete beharreko printzipio eta arauak adierazteko.

3.2. Metodo motak

- **Erreproduzitzeko gaitasunak**, esperimendu jakin bat edozein toki eta edonork eginez errepikatze gaitasuna dakar; hau da, esperimendu bat edonork edonon birproduzitu dezakeela esan nahi du oinarri honek. Euskarri hau lortutako emaitzen komunikazio eta publizitatean zein komunitate zientifikoaren egiaztapenean funtsatuko da.
- Bigarren oinarria, **ezeztagarritasunaren** arabera, edozein proposamen zientifiko faltsatua edo errefusatua izan daiteke; aurkezturiko teoria eta proposamen zientifiko guztiak beraien faltsutasuna froga lezaketen esperimendu eta frogetara azpiratzeko

gaitasuna eta aukera izan behar dute. Honen arabera, espero ziren emaitzak lortuko ez balira esperimendu batean, honetan oinarritzen zen teoria deuseztatu egingo beharko litzateke.

3.3. Guk aukeratutako metodoa

- Inkesten bitarteko metodoa

3.3.1 Galdetegia:

3.3.1.1 Ikasleak: DBH

- Zenbat droga ezagutzen dituzu?
- Noizbait kontsumitu dituzu drogak?
- Txokolatea droga bat dela uste duzu? eta kafea?
- Zure familiako norbait kontsumitzen ditu drogak? tabakoa...
- Uste duzu droga legalak daudela?
- Droga hauetatik zein uste duzu legala dela? marihuana, tabakoa, ezda bata ezda bestea
- Noiz uste duzu hasten dela jendea drogak hartzen? 13,14,15,16,17,18
- Azaldu zure hitzekin zer diren drogak
- Zer produktu kontsumitzen dituzu? colacau, te, cafe
- Zer produktu ditu kafeina
- Hauetako zein produktu kontsumitzen dituzte gazteak?

3.3.1.2. Ikasleak: LH

- Hauetako zein produktu kontsumitzen dituzue?
- Azukrea droga bat dela uste duzu?
- Zure gurasoak tabakoa kontsumitzen dute?
- Zer uste duzu dela drogak?
- Esan droga mota batzuk
- Zure gorputzean uste duzu drogak dituzula?
- Zure ustez droga guztiak txarrak dira?
- Zertarako pentsatzen duzu direla drogak?
- Zer produktuak dute kafeina?
- Kafeina zure ustez zer egiten du zure gorputzean?

3.3.1.3. Profesionalei:

- Zer dira Drogak?
- Zer eragina dute drogak gure gorputzean?
- Ze arriskuak ditu?
- Zein da droga arriskutsuena gure gorputzarako?
- Nondik ateratzen dira drogak? Manipulatzean sendagarri duten substantziak galtzen dira?
- Zertarako erabiltzen dira drogak?
- Bentajaren bat ditu drogak?
- Zer ondorio ekar dezake?
- Zer esango zenuke drogak hartzen duen pertsonak hori aldatzeko?

- Aurdun dagoen emakume bat drogak hartzen baditu, ze kalte izaten du ume hori?
- Zer ondorio, ditu drogen kontsumoa adin gutxikoetan.
- Zeintzuk dira arriskuak?
- Nondik etortzen dira drogak?
- Zer adinatik aurrera hitz egin daiteke drogeei buruz umeekin/gazteekin...?
- Zenbat kostatzen da ateratzea adikzio tik?
- Ba al dakizu hauetako ze produktu kontsumitzen dituzte gazteek?

[Galdetegi digitala](#)

Profesionalei galdetegi digital zuzendutakoa da.

Galdetegiaren diseinuaren irudi bat.

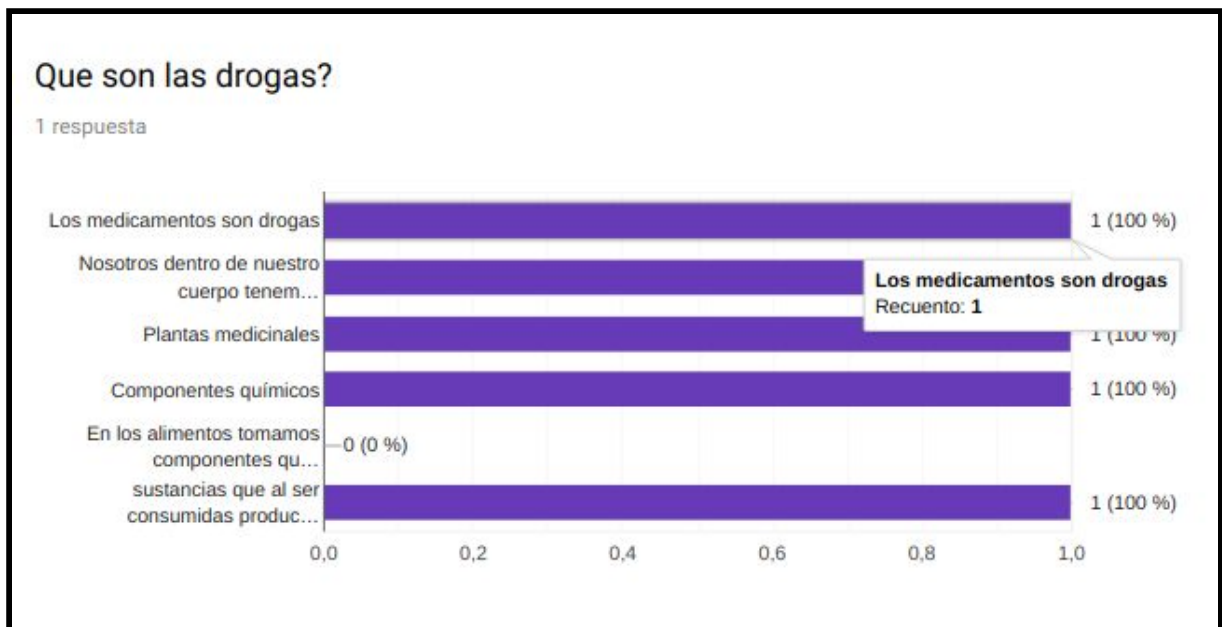
3.3.2. Galdetegiaren erantzunak:

3.3.2.1. Profesionalen erantzunak.

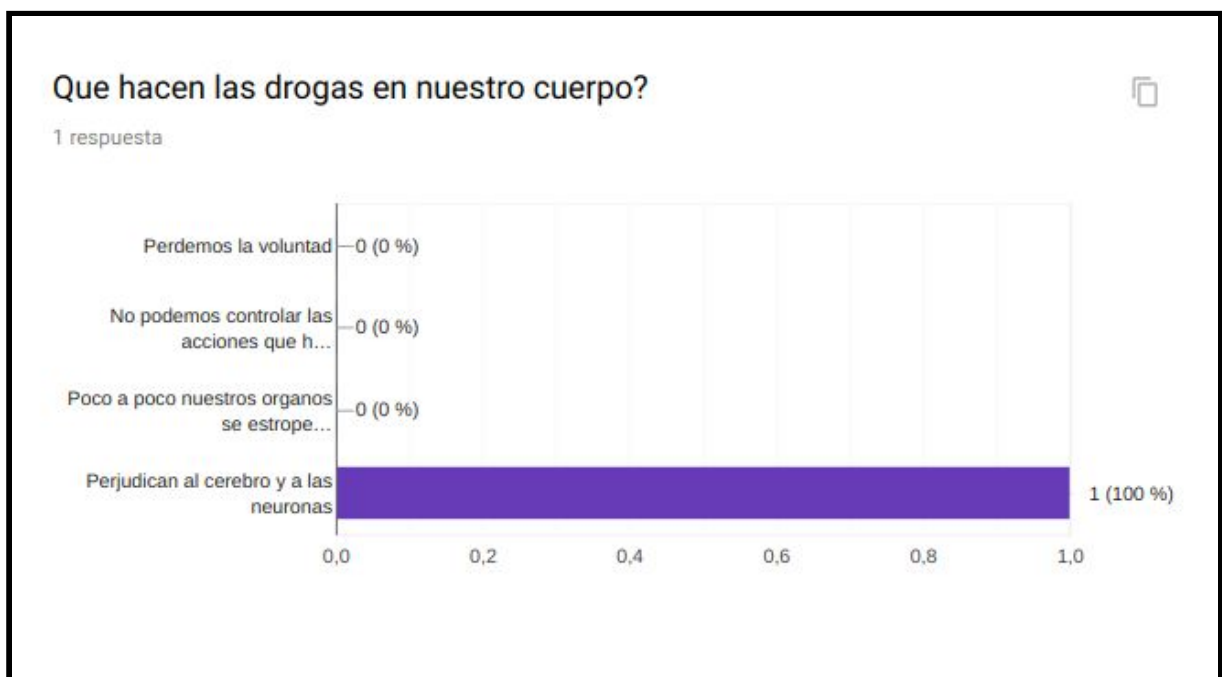
Galdetegi hauek bidali dizkiegu Profesionalei, informazioa jasotzeko drogei buruz, eta jakiteko zertaz osatuta dagoen, eta zer eragina kar dezake. Baita ere galdetegi hau *proiektu hombreri* bidali diogu, informazio gehiago lortzeko. Haiek, drogei buruzko hainbat gauza azaltzen dute. Ere *Hegoak proektuak* bidali diogu. Akats bat izan dugu galdetegiaren, sesgoa izan dugu, hau da, erantzun bat hautatzeko zegoen eta erantzun posible bat baino gehiago egon beharko litzateke.

Hegoak elkarteak inkestari emandako erantzunak:

Proiektu honen emandako erantzunak:

Adituek esan dute drogak hainbat gauza direla.

Adituek drogak zerebroari eta neuronei eragiten dutela esan dute.

Que peligros tiene?

1 respuesta

Los riesgos que conlleva el consumo de sustancias dependen de las características personales, del contexto en el que la persona se desarrolla y las características propias farmacodinámicas de la sustancia elegida.

Adituek arriskuak dituela esan dute

Que drogas son las mas peligrosas/perjudiciales para nuestro cuerpo?

1 respuesta

Las que la propia persona consume

Adituek pertsona bakoitza kontsumitzen duen droga arriskutsuenak direla

Cuando manipulas las plantas medicinales, cambia la sustancia?

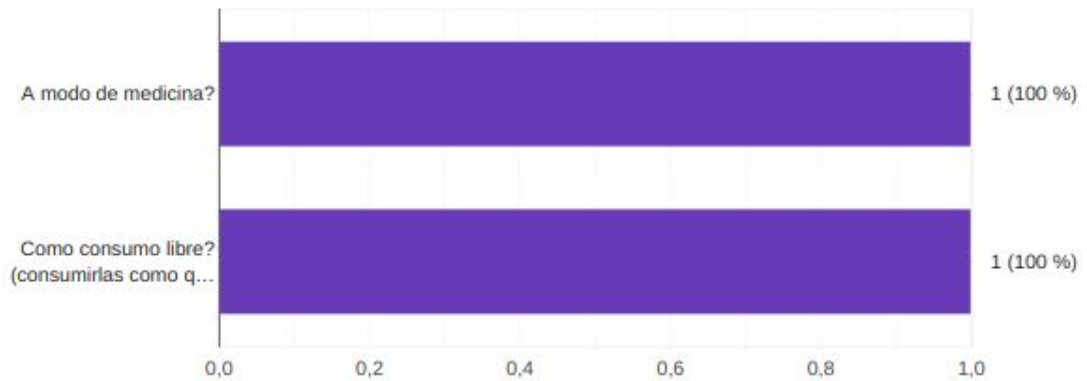
1 respuesta

Los principios activos de esa planta se mantienen

Adituek esan dute hasieran dauden substantzia mantentzen direla.

Para que se utilizan las drogas?

1 respuesta

Adituek esan dute sendatzeko eta kontsumo librerako erabiltzen direla.

Tiene alguna ventaja las drogas

1 respuesta

Las ventajas serán los efectos que la persona busca a partir del consumo de esa sustancia

Adituek esan dute pertsona bakoitza bilatzen duen efektuak abantailak direla.

Que consecuencias pueden traer?

1 respuesta

Deshidratación principalmente. Los riesgos del consumo de sustancias pueden ser las relacionadas con la persona, con su contexto y los riesgos asociados a las características de la propia sustancia.

Adituek hainbat ondorio daudela esan dute.

Que le dirías a una persona que consume drogas, para que cambiase?

1 respuesta

Tú decides

Aditua pertsona bati drogak ez hartzeko zer esango dio adierazi du.

Una mujer que consume drogas estando embarazada, en que puede afectar al feto?

1 respuesta

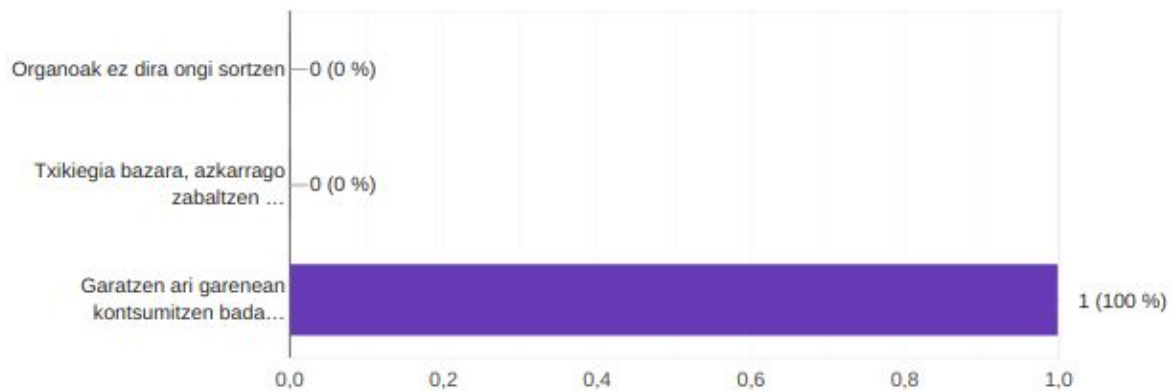
Puede afectar al desarrollo físico del feto

Aditua adierazi du zer gertatuko den neska bat aurdun dagoela drogak kontsumitzen dituenean fetoari zer egingo lioke.

Que consecuencias traen las drogas en los jóvenes?

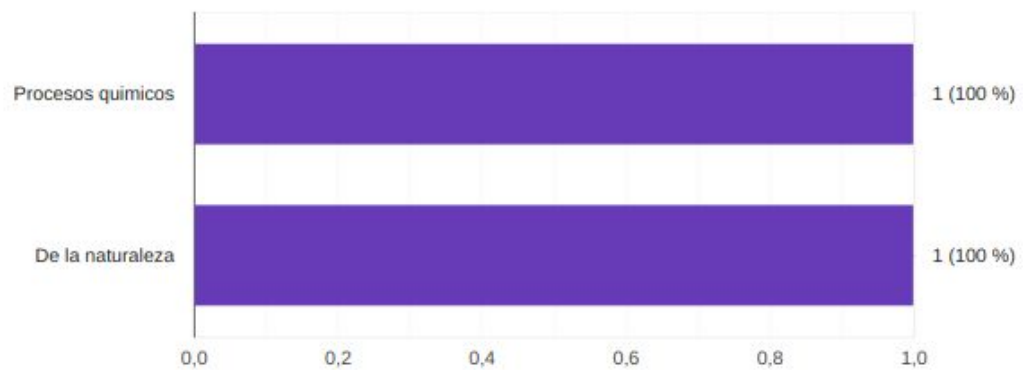
1 respuesta

Adituek esan dute zer eragina izango luke gazte bat drogak hartzen dituenean.

De donde vienen las drogas?

1 respuesta

Adituek azaldu digute nondik etortzen diren drogak.

Cuanto cuesta quitar la adicción?

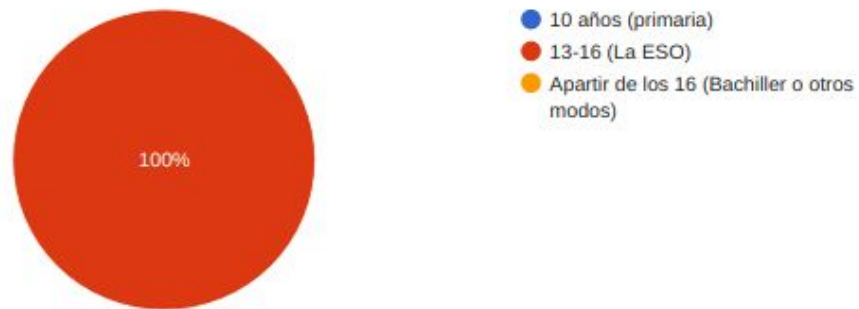
1 respuesta

Depende de la persona. Hay diferentes tipos de adicción (física, psicológica y social) algunas drogas no producen adicciones físicas y la gestión de la adicción depende de la motivación personal

Adituek esan dute hainbat adikzio mota daudela.

A que edad crees que empiezan las personas con las drogas?

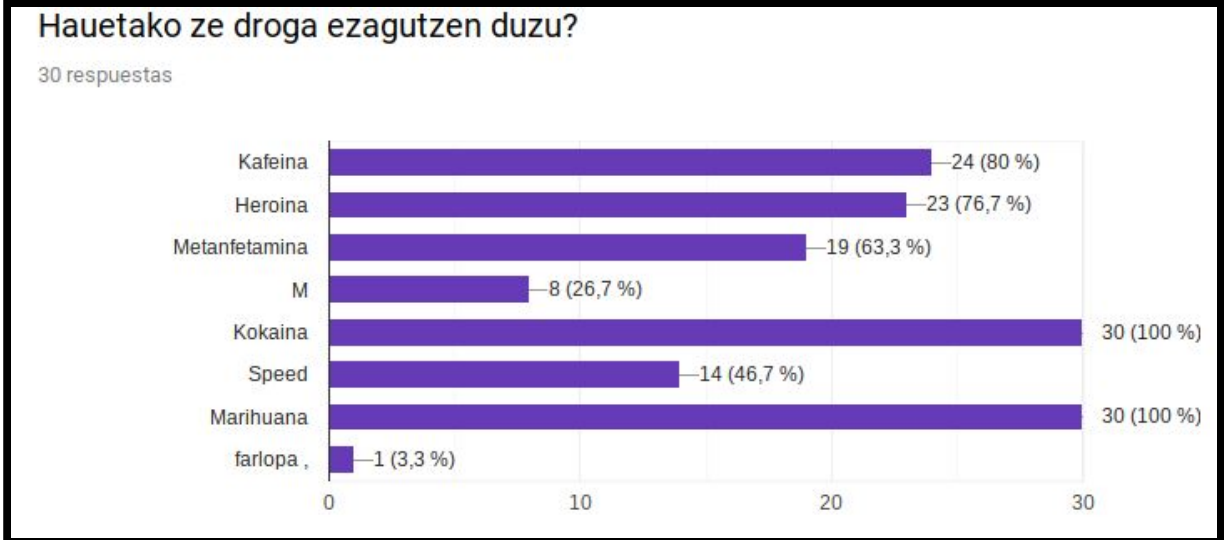
1 respuesta

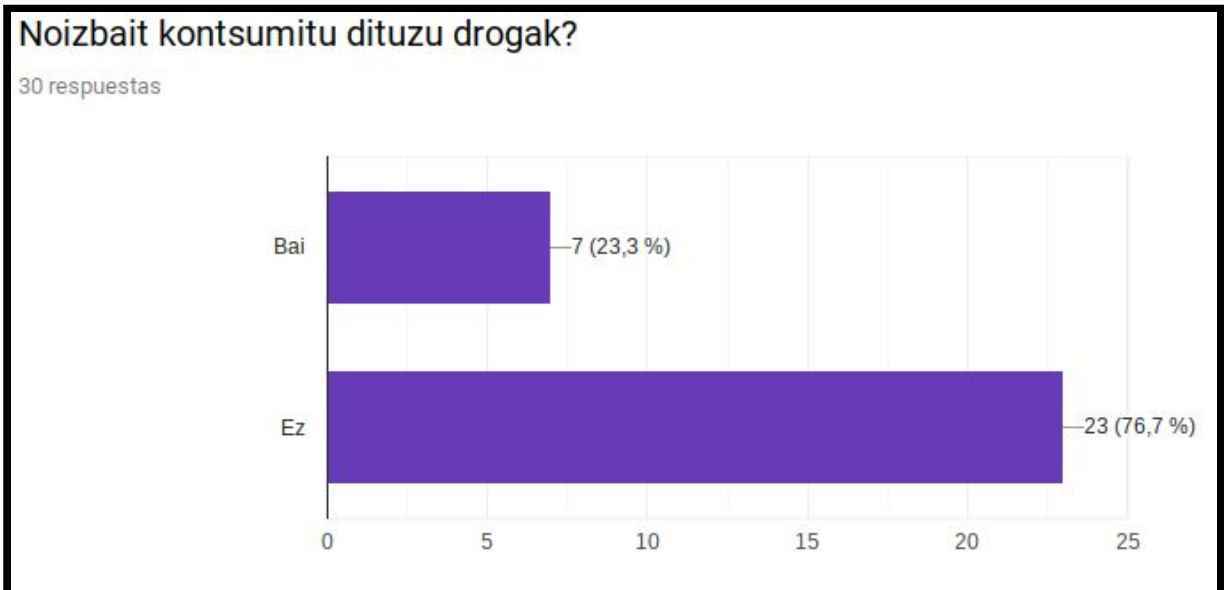
Adituek esan dute gutxi gorabehera noiz hasten diren pertsonak drogak kontsumitzen.

3.3.2.2. Ikasleen erantzunak (LH eta DBH).

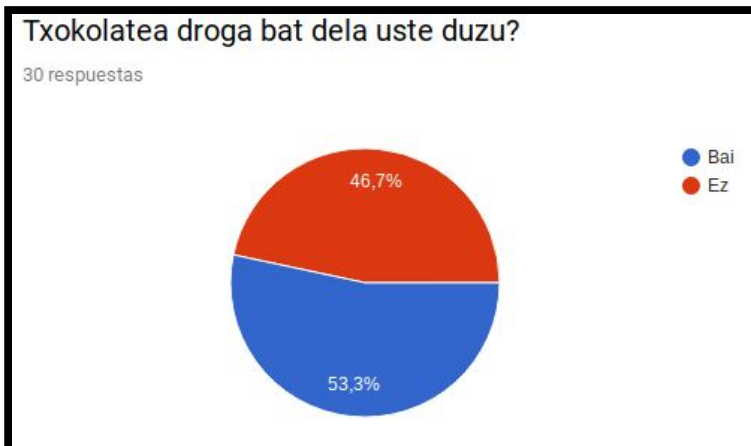
Galdetegia hauek bidali dizkiegu DBH ikasleei eta LHkoei informazioa jasotzeko drogei buruz, eta jakiteko zertaz osatuta dagoen, eta zer eragina kar dezake. Baita ere galdetegi hau *proiektu hombreri* bidali diogu, informazio gehiago lortzeko. Haiek, drogei buruzko hainbat gauza azaltzen dute. Ere Hegoak proiektuak bidali diogu. Akats bat izan dugu galdetegian, sesgoa izan dugu, hau da, erantzun bat hautatzeko zegoen eta erantzun posible bat baino gehiago egon beharko litzateke.

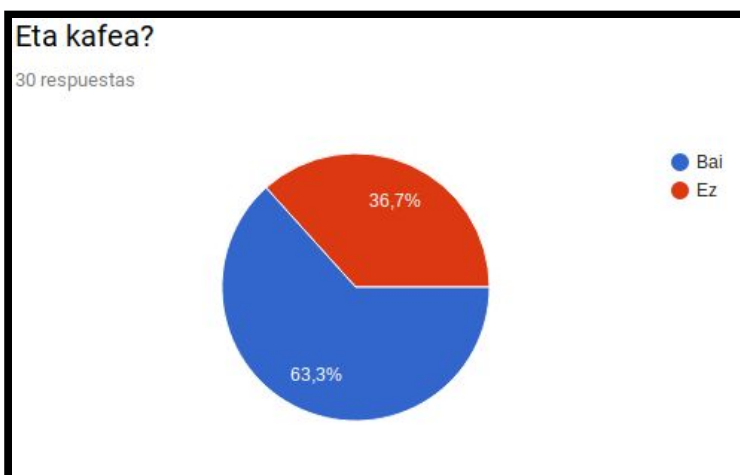
Galdetegiaren galdera batean droga batzuk jarri ditugu, eta zein ezagutzen dituzten jarri dute.

Drogak kontsumitu diruzten galdetu diegu, eta hauek dira erantzunak

Txokolatea droga bat dela uste badute galdetu diegu eta hauek izan dira erantzunak

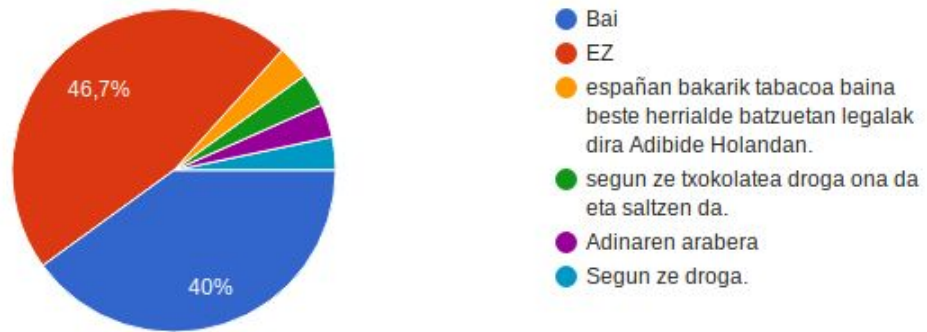
Berdina galdetu diegu, baina kafearekin, eta hauek izan dira erantzunak

Beraien familiako norbait drogak kontsumitzen dituen galdetu dugu eta hauek izan dira erantzunak

Uste duzu droga legalak daudela?

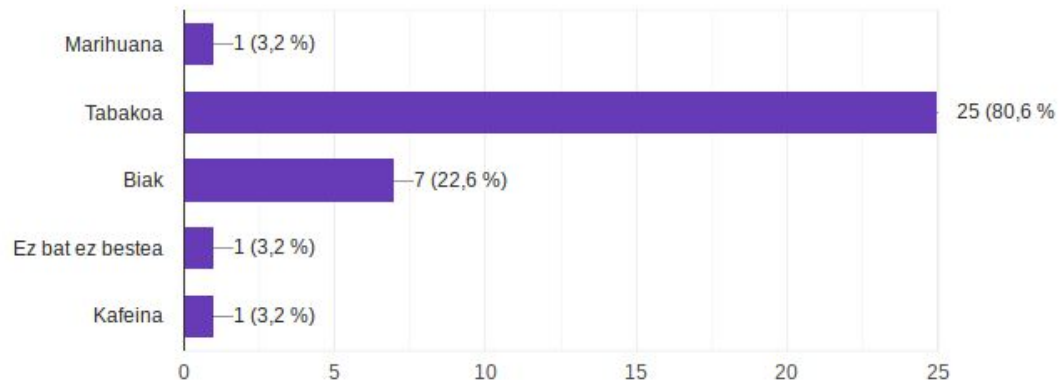
30 respuestas

Erantzun asko izan ditugu galdera honetan eta ezberdinak izan dira

Droga hauetatik zein uste duzu legala dela? marihuana, tabakoa

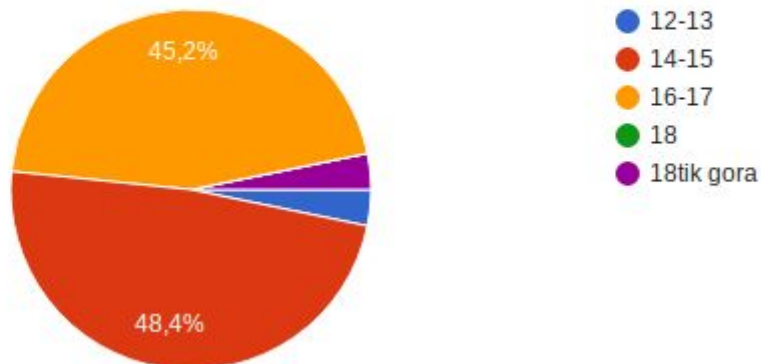
31 respuestas

DBHko ikasleak haientzako zeintzuk diren droga legalak adierazi dituzte grafiko honetan

Noiz uste duzu hasten dela jendea drogak hartzen?

31 respuestas

%93,6a uste du jendeak drogak kontsumitzen hasten direla 17 urtetik behera, gainera, 12 urtetan jendea hasten dela ere uste dute(%3,2) eta beste ehuneko %3,2a 18 urtetik gora hasten direla uste dute.

Azaldu zure hitzekin zer diren drogak

20 respuestas

substantzia bat

Substantzia kimiko bat

Droga da substantzia bat, edozein bidetatik organismoan sartuz gero nerbio-sistema nagusian asaldura bat eragiten duena, dela bere funtzionamendua bizkortzen duelako, dela erlaxatzen duelako edo dela asaldatzen duelako, eta gainera, mendekotasuna sortzeko gai da, psikologikoa, fisikoa nahiz bi eratakoa.

Sustantzia bat

Drogak gorputzean daukagun substantzia bat da, eta adikzioa sortzen du. Gure gorputzerako txarrak dira, substantzia horiek gure gorputzean baditugu, eta.

sustanzia bat

Zerbait kimikoa, kontsumitzen duzunean gauza txarrak gertatzen zaizula.

Adiktiboa den zeo zer eta denboraren ondorioz hil egiten dizu

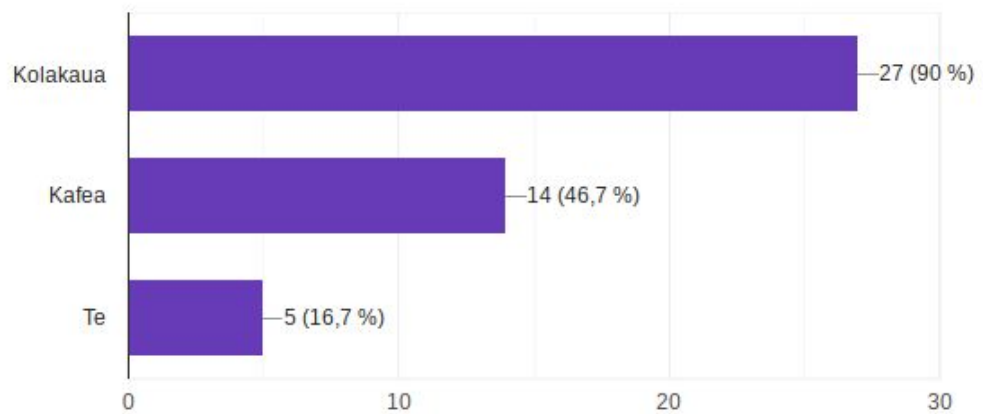
drogak , drogak dira

Droga da substantzia bat, edozein bidetatik organismoan sartuz gero nerbio-sistema nagusian asaldura bat eragiten duena

Hemen zer diren drogak haien ikuspuntutik adierazi dute.

Zer produkto kontsumitzen dituzu?

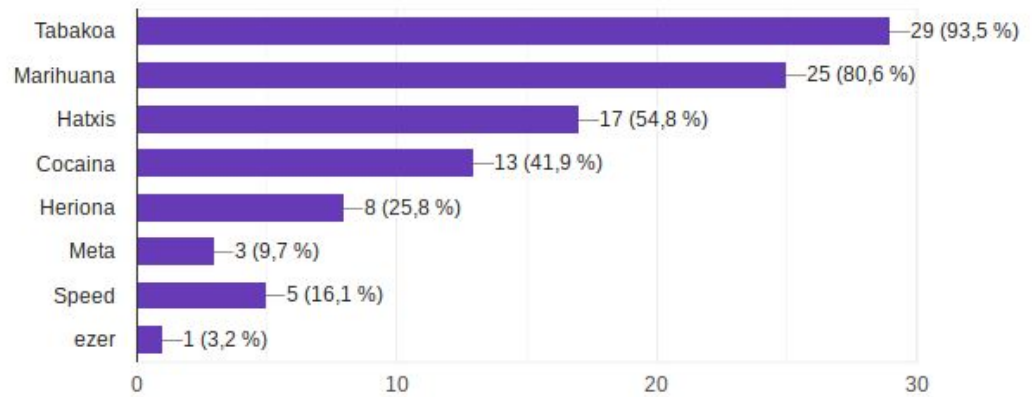
30 respuestas

DBHko ikasleak kontsumitzen dituzten produktuak adierazi dituzte grafiko honetan

Hauetako zein produkto kontsumitzen dituzte gazteak?

31 respuestas

Hemen gazteak kontsumitzen dituzten produktuak adierazi dituzte, baia haien iritzie, ez datu errealak.

Ondorioak

Aurkezpen txikia Nahia eta Eneko.

DEpoperren atera ditugun ondorioak hauek izan dira, drogen eraginak aztertzeko bilatu dugu informazioa Internet-en laguntzaz.

Eneko:3 eta 4

Drogak erabiltzen dira bakoitzak nahi duenerako, hau da, batzuetan erabiltzen dira bakoitzak nahi duen kontsumorako eta beste batzuetan erabiltzen da medikuak esaten dizulako (medizinala) hona dela.

Gazteak erakartzen duten ondorioak adibidez izan ahal dira garatzen arei garenean eta drogaren bat gaizki hartzen baduzu edo zerbait gertatzen bada gaizki utzi ahal dizu betirako

Ainhoa: 5 eta 6

Lidia: 7 eta 8

Oihane: 9, 10 eta 11

Ia ikasle guztiak drogak substantzia bat dela esaten dute, baita substantzia bat denborarekin hil egiten gaituela ere esaten dute. Baina, substantzia batzuk gure gorputzarako onak dira eta beste batzuk ez. Horregatik, ezberdindu behar dugu zer diren drogak, sendabelarrak, farmakoak, elikagaiak, etab.

Mikel: 1 eta 2

Drogen aurreko erreakzioa [aldatu | aldatu iturburu kodea]

Gai kimiko bat biologikoki aktiboa bada —hau da, gorputzaren funtzionamenduan eragiteko ahalmena badu— droga dela esaten da. Horretarako ahalmena duten gaiak ordea ez dira, besterik gabe, erabat fidagarriak; haien onurak arriskuak baino handiagoak direnean besterik ez dira ontzat hartzen. Hala, droga batzuk, arrikutsuak izanda ere, ontzat hartzen dira **gaixotasun** larriak sendatzeko baliagarriak direlako. *Digitalisa*, adibidez, droga arrikutsua da; baina bihotzeko **giharra** uzurtzea eragiten du, eta ezinbestekoa da bihotzeko giharra ahula duten pertsonentzat. Aitzitik, nekea arintzeko edo larritasun gutxiko gaixotasun bat sendatzeko ez litzateke hain droga indartsua onartuko, arriskuak onurak baino handiagoak direlako.

Hala ere, pertsona batzuei drogek kalteak eragiten dizkiete, nahiz eta medikuak agindu bezala hartu hura. Izan ere, **gizakien** artean, **inurri** edo **erle kolonia** batean ez bezala, aldaera genetiko ugari baitaude. Droga bera hartzen duten milioika pertsonetatik batzuek ez dute espero den bezala erreakzionatzen, eta **baregarri** bat hartuta, adibidez, piztu egiten dira, lasaitu ordez. Beste batzuk, berriz, oso sentiberak izan daitezke droga baten aurrean, eta **alergien** gisako erreakzioak izan ditzakete.

Eria, bestalde, droga jakin bat **toleratzera** iritsi daiteke; horrelakoetan, gero eta dosi handiagoak behar izaten ditu espero den ondorio terapeutikoa lortzeko. Batzuetan, tolerantzia horren ondorioz eria droga jakin bat hartzeraz ohitzen da, drogaren mende erortzen da, eta atxikimendua sor daiteke. Atxikimendua kalte psikologiko eta psikiko larriak sortzen ditu droga hartzeaz uzten zaionean. **Morfina**, **kokaina** eta **benzedrina**, adibidez, atxikimendua sortzen duten drogak dira.

Drogak hartzeak, azkenik, bestelako ondorioak izan ditzake. Batzuetan ondorio arinak dira (larruazaleko **erregosiak**, buruko mina, logura), baina larriak ere izan daitezke. **Talidomida** droga, adibidez, lasaigarri gisa oso erabilia izan zen garai batean, baina emakume haurdunen **umekiengan** sortzen zituen kalteengatik debekatua izan zen. Droga nahasketak ere oso ondorio larriak izan ditzake. Adibidez, buruko mina kentzeko pertsona batek **aspirina** hartzea oso arrikutsua izan daiteke baldin eta pertsona hori odola arintzeko beste sendagarriren bat hartzen ari bada, aspirina bera ere **odol-arintzailea** baita.

Proyecto hombre erakundearekin kontaktatu ahal dugu.

Hauek dira daukuak:

Bentajaren bat ditu drogak?

Zenbat kostatzen du pertsona bat adikzioetik kentzea?

Inkestak (profesionalak)

